

#1 New York Times Bestseller

„Szívemarkolóan... megdöbbentően... nagyszerű kötet.”

– *Washington Post Book World*

Az **HBO**

Ez minden, amit tudok
című limitált
sorozatának
regényalapja

EZ MINDEN, AMIT TUDOK

*fine
selection*

W A L L Y L A M B

W A L L Y L A M B

*EZ MINDEN,
AMIT TUDOK*

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2021

A könyvet édesapámnak és a fiaimnak ajánlom.

*Bizonyos, számomra érthetetlen módon a történet
az alábbi személyek életéhez és halálához kapcsolódik:
Christopher Biase, Elizabeth Cobb, Randy Deglin, Samantha Deglin,
Kathy Levesque, Nicholas Spano, Patrick Vitagliano.
Bízom benne, hogy a regény az ő emléküik előtt tiszteleg,
valamint azon szeretteik odaadása és ereje előtt,
akiket itt kellett hagyniuk.*

1

1990. OKTÓBER 12-ÉN DÉLUTÁN az ikertestvérem, Thomas belépett Connecticut állam Three Rivers városának közkönyvtárába, elvonult az egyik hátulsó olvasófülkébe, és imádkozni kezdett, hogy Isten fogadja el az áldozatot, amit meghozni készül. Aznap Mrs. Theresa Fenneck, a gyermekkrészleg könyvtárosa volt csak bent, mivel a főkönyvtáros egész napos értekezleten vett részt Hartfordban. Mrs. Fenneck odament a testvéremhez, hogy szóljon neki: vagy halkabbra fogja, vagy távoznia kell a könyvtárból, mert még a recepciós pultnál is hallani a hangját. Mások is vannak a könyvtárban, rájuk is tekintettel kell lenni. Mrs. Fenneck közölte Thomasszal, hogy ha imádkozni akar, a templomban tegye, ne itt, ez egy könyvtár.

Előző nap Thomas és én jó néhány órát együtt töltöttünk. A szokásos vasárnap délutáni rituálénk abból állt, hogy kihoztam az állami kórház *Settle* intézetéből, elvittem ebédelni, meglátogattuk a mostohaapánkat, vagy autóztunk egyet, aztán vacsora előtt visszavittem a kórházba. A Friendly's hátsó bokszában ültünk egymással szemben. Cigarettáztott, én meg szívtam a füstjét, és már ki tudja, hányadszor lapoztam végig a Perzsa-öböl menti válságról szóló újságkivágásokkal teleragasztott albumát. Augusztus óta gyűjtötte őket, bizonyítékul arra, hogy közeleg az Armageddon – a végső harc jó és gonosz között.

– Amerika napjai meg vannak számlálva, Dominick – közölte velem. – Eddig eljátszottuk a világ szajháját, a saját mohóságunkban dagonyáztunk. Most majd megfizetünk mindezért!

Fel sem tűnt neki, hogy az ujjaimmal az asztalon dobolok.

– Nem mintha témát akarnék váltani – szóltam közbe –, de hogy megy a kávébizniszed?

A napi nyolc milligramm haloperidol hatására Thomas hallucinációi csökkentek. Komoly feladatot láthatott így el: reggelente a betegek társalgójában árult kávé, cigarettát és újságot egy, az érzelmi állapotánál is

ingatagabb fémkocsiról. Az intézet többi lakójához hasonlóan Thomas is odavolt a koffeinért és a nikotinért, de az ő legnagyobb függőségét az újságok jelentették.

– Képesek vagyunk embereket ölni, csak hogy olcsó olajhoz jussunk! Ezt mivel igazoljuk?

Csapdosott beszéd közben. Láttam, hogy maszatos a keze az újságpapír tintájától. Rá kellett volna jönnöm – észre kellett volna vennem a jelet.

– Ha ennyire nem tiszteljük az emberi életet, hogyan fogjuk tudni megakadályozni, hogy ne álljon rajtunk bosszút az Úr?

Közeledett felénk a pincérnő – középiskolás volt, még szinte gyerek. A ruháján két kitűző is díszelgett: „Üdv, Kristin vagyok!” és „Kérlek, légy türelmes, tanuló vagyok”. Megkérdezte, előételnek sajtos rudacskákat szeretnénk-e, vagy egy tányér levest.

– Nem imádhatsz Istent és a pénzt is, Kristin! – felelte erre neki Thomas. – Amerika a saját vérért fogja kiokádni!

Úgy egy hónappal később – miután Bush elnök bejelentette, hogy „vonalat húztak a homokba”, és a konfliktus nagy eséllyel elkerülhetetlen – Mrs. Fenneck jelent meg a bejárati ajtómon előtt. Utánajárt, hol lakom, kikereste a városi címjegyzékből, és egyszer csak ott termett a társasházi lakásomnál, ahol Joyjal életem. Csengetett. A férjére mutatott, aki a járda mellett parkoló kék Dodge Shadow-ban várakozott. Ő az a könyvtáros, aki a 911-et hívta, mutatkozott be.

– A fivére mindig olyan rendesen viselkedett! És tiszta is volt! – magyarázta. – A többiekről ez nem feltétlen mondható el. De hát egyszerűen muszáj velük szigorúan bánni! Az állami kórház furgonjával behozzák őket a városba, kiteszik őket, és egész nap fel-alá ténferegnek. Nincs hova menniük, nem tudnak mit csinálni. Az áruházakban nem látják szívesen őket – mostanság amúgy sem megy túl jól az üzlet. Így aztán marad nekik a könyvtár, ahova legalább beülhetnek.

Folyton elkapta rólam a faközöld szemét, miközben beszélt. Thomas és én *egypetéjű* ikrek vagyunk, nem kétpetéjűek – *egy* megtermékenyített petesejt osztódott ketté, és indult kétfelé növekedésnek. Mrs. Fenneck azért nem bírt az arcomba nézni, mert Thomast látta bennem.

Emlékszem, hideg idő volt. Az előszobáig behívtam, de beljebb nem. Két hete mást sem csináltam, csak kapcsolgattam a Sivatagi pajzs hadművelet legfrissebb eseményein csámcsogó tévécsatornákat, nyeltem a testvérem

tette okozta mérgemet és büntudatomat, és csapkodtam rá a telefont a riporterekre és a tévésekre – azt a sok vérszívót semmi nem tartotta vissza attól, hogy az agyament műsoruk jövő heti adásához valami szaftos témát kaparintsanak meg. Nem ajánlottam fel Mrs. Fennecknek, hogy elveszem a kabátját. Ott álltam karba tett kézzel, öklömet a hónom alá szorítva. Elő a farbával, gondoltam, legyünk már túl rajta.

Azt mondta, szeretné, ha tudnám, miket kell elviselniük a könyvtárosoknak manapság. Mennyivel kellemesebb volt régen ez a munka! Egyébként ő mindig is szeretett emberekkel foglalkozni. De a könyvtár mára züllött és hajléktalan népek gyűjtőhelye lett. Hol érdeklí ezeket a könyv, a tudás! Csak le akarnak ülni valahol, ahol elvegetálhatnak, és ötpercenként járhatnak a mosdóba. Most, amikor itt az AIDS, a sok drog meg ilyesmi. A minap egy használt tűt találtak a férfimoldó papírtöröltartója mögé rejtve. Meglátása szerint ez az ország olyan, mint egy komód, aminek ránkatták a fiókjait, és mindent kiszórtak belőle a földre.

Mezítláb nyitottam ajtót. Fázott a lábam.

– *Mit* óhajt? – kérdeztem tőle. – Miért jött ide?

Azért, felelte, mert amióta a fivérem azt tette, amit tett, nem tud enni, és nem tud aludni. Nem mintha ő bármiért is felelős lenne, hangsúlyozta. Egyértelmű, hogy Thomas jó előre kitervelte az egészet, és akár mondott volna neki valamit, akár nem, akkor sem lehetett volna megakadályozni. Azóta már vagy egy tucat ember mondta, hogy látták Thomast, ahogy a városban járkálva a háborúról motyog, és azt az öklét mereven az ég felé tartja. Mrs. Fennecknek is feltűnt ez, és bizony ő is furcsállta.

– Bejött, egész délután a folyóiratrésztlegen ült, és a lapokkal vitázott – mesélte. – Egy idő után elcsendesedett. Csak bámult kifelé az ablakon, és a könyökét behajlítva, *azt* a kezét ökölbe szorítva sóhajtozott. De hát ki gondolta volna, hogy *ez* egy *jel*? Kinek fordult volna meg a fejében, hogy a két dolgot összerakja, és rájőjön, *mire* is készül az az ember?

Senkinek, mondtam erre. Egyikünknek sem.

Mrs. Fenneck még mindig nem fogyott ki a szóból. Sok évet lehúzott a recepción, mielőtt a gyerekkönyvrészleg vezetője lett, magyarázta. Az anyámat is ismerte, isten nyugosztalja.

– Az édesanyja szeretett olvasni. Misztikus könyveket, romantikus regényeket, amennyire emlékszem. És olyan takaros volt! Kész szerencse, hogy szegény *ezt* már nem láthatta! Épp elég kijutott neki enélkül is.

Elmondta, hogy az ő nővére szintén rákban halt meg, és most az egyik unokahúga is azzal küzd.

– Ha engem kérdez – folytatta –, egy nap meg fogják ám fejteni, miért van ennyi megbetegedés! És tudja, mire fognak rájönni? Arra, hogy mindennek a számítógép az oka!

Ha tovább karattyol, gondoltam, itt bőgöm el magam. És leütöm.

– Mrs. Fenneck! – fakadtam ki.

Jól van, mondta erre, akkor nem kertel: az apám vagy én felelősnek tartjuk-e őt bármilyen szempontból a történetekért?

– *Magát?* – csodálkoztam. – Miért pont magát tartanánk?

– Mert mérgesen beszéltem vele, mielőtt *azt* tette.

Én csakis *magamat* tartottam felelősnek – amiért nem figyeltem arra a sok blódségre az izslámról meg az Armageddonról, amiért nem hívtam fel az orvosait, és rágtam a fülüket a gyógyszerzése miatt. Amiért valószínűleg rossz döntést hoztam, amikor behívtak a sürgősségre. És amiért nem tűnt fel, hogy előző vasárnap csak egy pohár vizet kért a Friendly'sben.

– Bőjtölök – mondta, én meg csak azért sem kérdeztem tőle semmit. Direkt nem vettem tudomást a maszatos kezéről, csak rendeltem magamnak egy sajtburgert krumplival.

Megmondtam Mrs. Fennecknek, hogy ő semmiért sem felelős.

Megtenném, hogy ezt írásba is adom? Hogy neki semmi köze hozzá? A férje javasolta. Ha lennék olyan szíves, és leírnám ezt egy darab papírra, akkor talán tudna végre aludni, és lemenne a torkán a vacsora. Akkor talán megnyugodna.

A tekintetünk találkozott. Ezúttal nem kapta el.

– Félek – vallotta be.

Mondtam neki, hogy várjon.

Bementem a konyhába, fogtam egy tollat, a telefon mellől pedig felkaptam az egyik Post-it tömböt, amit Joy nyúlt le a munkahelyéről. (Az életben nem fogunk elhasználni ennyi jegyzettömböt, amennyit hazahozott! A minap is, amikor a télikabátja zsebeiben kotortam, hogy keressek egy kis aprót az újságosfiúnak, többtucatnyit találtam belőlük. *Többtucatnyit.*) Remegő kézzel vettem papírra, amire Mrs. Fenneck vágyott: étel, alvás és jogi felmentés. Nem azért tettem, mert megsajnáltam. Hanem azért, mert azt akartam, hogy fogja már be a száját. Húzzon ki végre az előszobámból. És mert én is félttem. Féltettem a testvéremet. És féltettem saját magamat is, amiért én vagyok a másik fele.

Visszamentem az előszobába, odaléptem Mrs. Fenneckhez, és a kabátja gallérjára ragasztottam a sárga cetlit. Összerezcent, és ez az akaratlan

reakciója olcsó kis elégedettséggel töltött el. Sosem állítottam magamról, hogy kedves vagyok. Sosem mondtam, hogy *nem* vagyok egy szemét alak.

Amit az 1990. október 12-én történekről tudok, azt Thomastól tudom, valamint az újságokban a Sivatagi pajzs hadművelet hírei mellett megjelenő cikkekből. Thomas, miután Mrs. Fenneck megdorgálta, halkabban folytatta az imáját az olvasófülkében, újra és újra elismételve Máté evangéliuma ötödik fejezetének 29. és 30. versszakát: „*Ha a jobb szemed visz bűnbe, vágd ki és dobd el... ha pedig a jobb kezed visz bűnbe, vágd le azt és dobd el, mert jobb neked, ha a tested egy részét veszíted el, mintha egész tested menne a pokolra!*” A kapucnis pulóvere alól előhúzta a gurkha kést, amit a mostohaapánk szuvenírként hozott haza a második világháborúból. Addig a délutánig feledésbe merülve lógott a tokjában az emeleti hálószoba falán, abban a házban, ahol a testvéremmel felnőttünk.

Az ortopéd sebész, aki ellátta Thomast, csak ámult a testvérem eltökéltségén; azt mondta, amekkora fájdalommal járt a küldetése, kész csoda, hogy végig tudta csinálni. De Thomas a bal kezét használva módszeresen véghez vitte, amit fejben előtte elpróbált. Az éles tőrrel belemetszett a jobb csuklójába, átroppantotta a csontot, és levágta a kezét. Hangos nyögés hagyta el a száját, majd az amputált testrészt a könyvtárterem közepére hajtotta a földre. Ezután belenyúlt a sebébe, megrántotta a spriccelő ulnaris és radiális artériát, megcsípte őket, és szorította, amennyire csak bírta. A karját a magasba emelte, hogy csillapítsa a vérzést.

Amikor az ott-tartózkodók agyáig eljutott – vagy legalábbis azt hitték, hogy eljutott –, hogy mi történt, fejtelenség tört ki. Többen az ajtóhoz rohantak. Két nő az asztal alá bújt, mert attól félt, hogy az elmeháborodott férfi rájuk ront. Mrs. Fenneck a recepciós pult mögé kuporodva hívta a 911-et. Thomas addigra már felállt, kitántorgott az olvasófülkéből, és a közeli asztalhoz támolygott. Nagyokat sóhajtott, de azon kívül csendben volt. A kést a fülkében hagyta. Thomas sokkos állapotba került.

Ömlött a vére, bár nem folyt el annyira sok, mivel tudta, hogyan kell csillapítani a vérzést. (Gyerekkorunkban én úgy gondoltam, hogy a fiú cserkészcsapat nem más, mint egy rakás seggfej gyülekezete, de Thomas díjakat és okleveleket nyert elsősegélynyújtásból.) Amikor már látszott, hogy Thomas saját magán kívül senki másban nem akar kárt tenni, Mrs. Fenneck előmerészkedett a pult mögül, és odaszólt a teremőrnek, hogy

takarja le a kézfejet egy újságpapírral. A mentő és a rendőrség egyszerre ért ki. A mentőápolók sietve ellátták a fivéremet, a hordágyhoz szíjazták, a kézfejet pedig becsomagolták egy jéggel teli zacskóba, amit valaki a könyvtári személyzet hűtőjéből szerzett.

A sürgősségin Thomas magához tért, és azon hadakozott, hogy meg se próbálják visszavarni a kézfejét. Ray, a mostohaapánk, nem volt a városban, elérni sem lehetett. Én éppen egy háromemeletes viktoriánus házat gőzborotváltam az állványról a Gillette Streeten, amikor a kék villogós rendőrautó megállt a járda mellett. A Thomas és a sebész között folyó vita kellős közepére értem a kórházba, és a fivérem legközelebbi hozzátartozójaként nekem kellett meghoznom a döntést, hogy elvégezzék-e rajta a szükséges műtétet.

– Elaltatjuk, és utána is be lesz rendesen nyugtatózva – ígérte a fiatal orvos. Aligha lehetett több harmincnál, a haja be volt löve, mint a tévériportereké. Normális hangon beszélt, még csak nem is suttogott úgy, mint aki valami összeesküvésre készül.

– Akkor újra le fogom tépni! – szólalt meg a testvérem. – Maga szerint néhány öltés meg fog akadályozni abban, hogy ismét megtegyem, amit meg kell tennem? A Mindenható parancsát követem!

– Ha kell, az első néhány napban féken tudjuk tartani – folytatta az orvos. – Hogy kicsit lecsillapodjon.

– Csak egyetlenegy Megváltó van a világegyetemben, doktor! – kiáltott Thomas. – És *nem* maga az!

A sebész és Thomas is felém fordult, mire én kértem egy percet, hogy átgondoljam a helyzetet. Próbáltam tisztán látni. Kimentem a kórteremből, és elindultam a folyosón.

– Csak ne tartson sokáig! – szólt utánam az orvos. – *Most* még ötven százalék az esély, de minél tovább várunk, annál kevesebb lesz!

Lüktetett a vér a fejemben. Szerettem a testvéremet. És gyűlöltem is. Már nem a régi önmaga volt. Nem lehetett kiigazodni rajta.

A folyosó végére érve is csak *ostoba* érvek jutottak eszembe: Tud majd imádkozni úgy, hogy nem tudja összerakni a két kezét? Tud majd kávét önteni? Tudja majd használni az öngyújtóját? Zengett a folyosó a kiabálásától.

– *Vallási* cselekedetet hajtottam végre! *Áldozatot* hoztam! Hogy merészel *maga* uralkodni *fölöttem*?

Uralkodás: ez a szó tette be a kaput. Ez vezetett a döntésemhez. A zselézett hajú sebész helyén hirtelen a mostohaapánk állt, és az összes

zsarnokoskodó, uralkodó alak, akik Thomasnak annyi szenvedést okoztak. Mutasd meg nekik, Thomas, gondoltam magamban. Harcolj a rohadt jogaidért!

Visszamentem a folyosón, és annyit mondtam az orvosnak, hogy ne.

– Ne? – kérdezett vissza. Bemosakodva, beöltözve várt. Értetlenül nézett rám. – Ne?

A műtőben így hát csak annyi történt, hogy az orvos eltávolított egy bőrdarabot a testvérem combjának felső részéről, és mint egy fedőtakarót, a lemeszárolt csuklóra varrta. A procedúra négy órán át tartott. Mire vége lett, jó néhány riporter és tévés szerkesztőségi asszisztens hívott otthon, és beszélt Joyjal.

A következő néhány napban érzéstelenítőt csepegtettek egy katéteren át a testvérem gerincébe, hogy enyhüljön a fájdalma. Antibiotikumokat és antipszichotikumokat injekciótak a farába, hogy elkerüljék a fertőzést és az agresszív viselkedést. A médiát azzal tartották távol, hogy csak az „engedélyezett” látogatók nevét tartalmazó listán szereplőket engedték be hozzá. Thomas még így is ingerülten és kitaróan magyarázta mindenkinek – a nyomozóknak, az agyturkászoknak, az ápolóknak és a betegszállítóknak –, hogy nem állt szándékában megölni magát. Csak ezzel a nyilvánosan elkövetett tettével akarta felébreszteni Amerikát, hogy végre mindenki meglássa, amit ő lát, és megtudja, amit ő tud; azt, hogy az országunknak fel kell hagynia ezzel a megveszekedett mohósággal, és egy spirituálisabb utat kell követnie, ha életben akarunk maradni, ha el akarjuk kerülni, hogy a saját lemeszárolt gyerekeink holttestén át botladozzunk. Azt mondta, korábban ő maga is hitetlen Tamás volt, de mára Szent Péter lett – a szikla, amire Isten új rendje épül. A prófécia ajándékával és terhével van megáldva. Csak hallgasson rá mindenki, és ő majd mutatja az utat.

Azelőtt este hajtogatta ezt nekem, amikor kiengedték onnan, és visszakerült a Three Rivers állami kórházba, ami 1970 óta kisebb megszakításokkal az otthona volt.

– Néha elgondolkodom, Dominick, vajon miért pont nekem kell mindezt megennem – sóhajtozott. – Miért az én vállamat nyomja ez a teher? Olyan nehéz!

Nem válaszoltam rá semmit. Megszólalni sem tudtam. Ránézni sem bírtam a megcsonkított kezére – hiába volt tiszta kötés rajta. Inkább a saját durva, festékes kezemet bámultam. Néztem, ahogy a bal kezemmel a jobb csuklómat szorongatom. Nem is kezeknek tűntek – olyanok voltak, mint két báb. Érzéketlenek.

2

TÍZÉVESEK VOLTUNK, AMIKOR egy szombat délelőtt a tévékészülékünk magától kigyulladt.

Thomas és én egész délelőtt pizsamában lustálkodtunk, rajzfilmeket néztünk, és nem törődünk anyánk nógatásával, hogy menjünk fel az emeletre szépen, mosakodjunk meg, és húzzuk fel a kertésznadrágunkat. Az ablakpucolásban kellett volna segítenünk neki. Ha Ray utasított minket valamire, a testvéremmel menten haptákba vágtuk magunkat, de azon a hétvégén a mostohaapánk kacsavadászatra ment a barátjával, Eddie Banasszal, így megtehetjük, hogy anyánk szavára ne hallgassunk igazán.

Mama épp odakint volt, amikor az eset történt – a muskátliaágásban állt egy hokedlin, amiről elérte a nappali ablakait, a hajában hajcsavarókkal. A kabátzsebei papírtörülköktől dudorodtak. Ahogy az ablakot tisztította, a körkörös mozdulatok integetésnek tűntek.

– Jobb, ha megyünk segíteni – szólalt meg Thomas. – Mi van, ha elmondja Raynek?

– Nem fogja – feleltem. – Soha nem köp be minket.

Ez így is volt. Lehetett bármennyire mérges ránk, soha nem árult be minket a százhatvanöt-százhetven centis, alvó óriásnak, aki hétköznap az emeleti vendégszobában horkolt, minden délután három harminckor keltette az ébresztőórája, és éjszakánként tengeralattjárókat épített. Az Electric Boatnál dolgozott, éjszakai műszakban. Napközben lábujjhegyen jártunk, suttogva beszélünk, és csak este fél tíz után szabadultunk fel, amikor Eddie Banas, Ray műszaktársa megállt a kocsfeljárón, és dudált. Tűkön ültem mindig, mikor hallom meg végre a dudaszót. Már alig vártam, mikor lazulhatnak el a lábizmok, könnyebbülhet meg a mellkas, a két kéz, és törhet fel a megkönnyebbült sóhaj. Volt olyan este, hogy amikor meghallottuk, amint becsapódik Eddie terepjárójának az ajtaja, a

testvéremmel örömköztünk az ágyunkon ugráltunk a sötétben. Megszabadultunk Raytól, és ettől azonnal trambulinná vált a fekhelyünk.

– Nézd! – szólt Thomas, és értetlenül meredt a tévékészülékre.

– Mi az?

Aztán én is megláttam – a készülék hátuljából vékony füstcsík szállt felfelé. Emlékszem, a *Howdy Doody Show* ment. Clarabel bohóc éppen a szóдавizes palackjával kergetett valakit. Elment a kép és a hang. Lángok csaptak fel a nappali falán.

Azt hittem, az oroszok műve – hogy Hruscsov végül tényleg bombát dobott le ránk. Ray folyton arról papolt vacsora közben, hogy ha mégiscsak bekövetkezne az elképzelhetetlen, száz százalék, hogy a tengeralattjáró-bázis és az Electric Boat gyár elsődleges célpont lenne. A lökés erejét a kilencmérföldnyi távolságban található Three Riversben is érezni lehetne. Tüzek gyúlnának mindenütt. És a legrosszabb az olvadás lenne: az emberek keze, lába és arca úgy olvadna el, akár a sajt.

– Fedezékbe! – kiáltottam a tesómnak.

Thomasszal védekező pozícióban borultunk le a padlóra, ahogy a polgári védelmis nő az iskolában tanította. Valami robbant a tévékészüléknél, sűrű füst gomolygott ki belőle. Üvegszilánkok hullottak a földre.

Mama sikitva rohant be a zajra és a füstre. Ropogott az üveg a cipője alatt, ahogy szaladt felénk. Felkapta Thomast, nekem pedig azt mondta, másszak fel a hátára.

– Nem mehetünk ki! – kiabáltam. – Atombombát dobtak le!

– Nem bomba volt! – kiáltott vissza. – Hanem a tévé!

Odakint Mama utasított minket, hogy fussunk át az utca másik oldalára, és szóljunk Anthonyéknak, hogy hívják a tűzoltókat. Mr. Anthony telefonált nekik, Mrs. Anthony meg fogta a ruhakeféjét, és kikotorta az üvegszilánkokat a tüskés hajunkból. Kormot köptünk. Mire visszamentünk a járdához, anyánk már nem volt ott.

– Hol van édesanyátok? – kiáltotta Mr. Anthony. – Ugye, nem ment vissza? Jézus Atyaúristen!

Thomas sírni kezdett. Erre Mrs. Anthony és én is.

– Siessenek *már!* – visította a testvérem, ahogy meghallotta a tűzoltóautó szirénáját. Az előszoba ablakán át látszott, hogy odabent lángol a csipekfüggönyünk.

Néhány perc elteltével Mama lépett ki az égő házból. Zokogott, valamit maga előtt szorongatott. Az egyik zsebében lánggra kaptak a papírtörölkő, a kabátjából gomolygott a füst.

Mr. Anthony lerángatta róla a kabátot, és rátaposott. Ekkor fordultak be a sarkon a tűzoltók hangos szirénázással. A szomszédok kirohantak, és csapatokba verődve bámészkodtak.

Mama füstszagú volt. A tűz megperzselte a szemöldökét, az arca maszatos lett. Amikor magához húzott minket, néhány fénykép hullott a földre. Ekkor jöttem rá, miért ment vissza a házba – meg akarta menteni a fényképalbumát, amit a tálalószekrény alsó fiókjában tartott.

– Jól van, semmi baj! Semmi baj! – hajtogatta. – Most már minden rendben! – És neki *tényleg* minden rendben is volt. Meg lesz mentve a ház, amit az apja épített. Az ikergyerekeit a karjai között tartja. A fényképalbuma sértetlen maradt. Pont az előző héten álmodtam azt, hogy az anyám – akit 1987-ben elvitt az emlőrák – az erkélyajtónál áll a lakásban, ahol Joy és én lakunk, benéz rám az ablakon át, és én leolvasom a szájáról, amit akkor mondott: „Minden rendben, minden rendben, minden rendben.”

Mama nagyon szerette azt a fényképekkel megtömött albumot. A borítóját összetartó két rézkapocs a folytonos kinyitástól-becsukástól meggörbült, majd el is tört, amitől az album fekete tartólapjai meglazultak és kijöttek. A könyv éveken át darabokban volt. 1986 októberében Mamát nyitották fel és csukták be a Yale–New Haven Kórház sebészeti műtőjében. Több hónapon át fáradtnak és kimerültnek érezte magát. Állandóan fázott. Aztán egy csomót talált a bal mellében.

– Nem nagyobb egy ceruzaradírnál – mondta nekem a telefonban. – De Lena Anthony szerint azért meg kellene mutatnom egy orvosnak.

Levették a mellét. Egy héttel később közölték vele, hogy áttétes a rák – áterjedt a csontokra és a nyirokcsomókra. Ha szerencséje van, mondta az onkológusa, agresszív kezeléssel nagy eséllyel hat-kilenc hónapot élhet még.

A mostohaapám, a fivérem és én külön-külön próbáltuk feldolgozni anyánk betegségét, fájdalmát – és a halálbüntetését. Mindegyikünk a maga esetlen módján igyekezett helyrehozni vele a dolgokat. Thomas az állami kórház Settle intézetének kreatív műhelyében tevékenykedett. Mialatt Mamát a kórházban vizsgálták, szondázták és rákgyilkos mérgekkel tömték, ő órákat töltött azzal, hogy dióból, csavarálatétből, gombokból, makaróniból és szárított borsóból valami „csodakollázt” rakjon ki, ragaszson össze és lakkozzon le. Ez állt rajta: ISTEN = SZERETET! Mama, amikor két kórházi kezelés között otthon volt, kiakasztotta a konyhafalra, ami már szinte vibrált a sok száz ragasztott képtől – olyan volt, mint egy

mikroszkópban látható organizmus, egy tudományos film ide-oda ugráló molekulái. Már attól nyugtalan lettem, ha ránéztem.

A mostohaapám azt határozta el, hogy megjavítja Mama törött fényképalbumát. Kivette a tálalószekrényből, és kivitte a garázsba. Ott aztán kiötölt valami megoldást, és méretre vágott alumíniumcsíkokkal, kis fémcavarokkal megerősítette a törött borítót.

– Kész van – mondta nekem Ray, amikor megmutatta az albumot. Kinyújtotta a karját, az albumot arccal lefelé kihajtotta, és a két borítóját úgy hajtogatta, mintha egy elfogott kacsza szárnyai lennének.

Az én projektem volt a legköltségesebb és legnagyobb, amit haldokló anyámnak szántam. Elhatároztam, hogy felújítom az 1950-es évekbeli rózsaszín konyháját. Begipszkartonomozom a berepedezett falakat, a rozszant szekrényeket kicserélem modernekre, és építek egy konyhaszigetet beépített sütővel és tűzhellyel. Azt hiszem, azért találtam ki ezt az átalakításos projektet, hogy ezzel megmutassam anyámnak, én szeretem őt a legjobban. Vagy, hogy hármunk közül én vagyok a leghálásabb mindazért, amit értünk elvisel. Vagy, hogy én sajnálom legjobban azt, hogy a sors egy szélszélyes férjjel, majd egy skizofrén fiúval átkozta meg, ráadásként még megkocogtatta a vállát, és még egy kis rákot is küldött rá. Valójában azonban azt akartam bizonyítani neki, hogy én vagyok az, aki a legkevésbé akarja elfogadni ezt a helyzetet. Mert ha már bevállalom azt, hogy egy új konyhával lepem meg, akkor részéről cserébe az a minimum, hogy sokáig él.

Az egyik szombat reggel jó korán érkeztem meg a régi, téglaborítású ikerházhoz, kezemben a szerszámosládámmal. Egy héttel azután volt ez, hogy Mamát kiengedték a kórházból. Ray ellenezte a projektet – látható jelét adva ennek sértődötten távozott, amikor megérkeztem. Mama sápadtan, óvatos léptekkel jött felém. Magára erőltetett egy mosolyt, és elkezdte kihordani a fémdobozait és a műtűrjeit a konyhából. A kamra ajtajából figyelte, ahogy nekifogok a munkálatoknak. Egy kalapáccsal ráütöttem a feszítővasra, amit a szegélyléc és a fal közé ékeltem be. Mama a szájához emelte ökölbe szorított kezét.

Nagyot reccsentek, nyekkentek a szögek, ahogy elengedtek, és a négy láb széles szegélyléc eltávolodott a faltól, felfedve a vakolatot, a lécezetet és egy födémgerendát. Néhány szó és szám került elő, amiket valaki egykor odaírt.

– Nézd! – szóltam oda anyámnak. Meg akartam mutatni neki a kézírást, ami vélhetően az apjáé lehetett. De amikor megfordultam, Mama már nem állt ott a kamraajtóban.

Harminchat éves voltam akkor, alig egy évvel a keserű válásom után. Időnként még mindig Dessa felé nyúltam éjszakánként, és arra riadtam fel, hogy üres az ágyrésze. Tizenhat évig voltunk együtt.

Anyám az első tornácon ült. Próbálta elrejtetni a könnyeit. Ölében a megjavított fényképalbum hevert.

– Mi a baj?

Megrázta a fejét, és a szájához nyúlt.

– Nem is tudom, Dominick. Folytasd nyugodtan a munkát! Csak hát, amik mostanság történnek...

– *Nem akarsz új konyhát?* – kérdeztem, szinte fenyegető stílusban.

– Édesem, nem arról van szó, hogy ne örülnék neki! – Megütögette a kanapé párnáját maga mellett. – Gyere, ülj le!

Mielőtt így tettem volna, megjegyeztem, hogy már évtizedek óta arról sopánkodik, hogy nincs elég hely a konyhapulton. Elmeséltem neki, milyen új tűzhelyeket láttam a Kitchen Depotban – olyanokat, amiknek a főzőfelülete egyetlenegy lap, ezért gyerekjáték a tisztán tartásuk. Úgy hangzott a számból mindez, mint ahogy az eladó engem traktált, amikor körbevezetett a szebbnél szebb csodagépek között a bemutatóteremben.

Nagyszerű lenne egy új konyha, tudja jól, mondta erre Mama, de most mégiscsak arra van szüksége, hogy a dolgok ne változzanak.

Leültem. Csüggedten sóhajtottam.

– Ha adni akarsz nekem valamit – folytatta –, akkor adj valami kisebb dolgot!

– Rendben – feleltem megbántva. – Akkor én is készítek egy olyan kollázst, mint Thomas. Csak az enyémen az a felirat fog állni, hogy **AZ ÉLET SZÍVÁS**. Vagy, hogy **JÉZUS KRISZTUS EGY ROHADÉK**. – Anyám vallásos asszony volt. Ennyi erővel akár a sebébe is bökhettem volna a feszítővasammal.

– Édesem, ne légy cinikus! – dorgált meg.

Erre váratlanul eltört a mécses nálam – könnyek szöktek a szemembe, keserű lett a szám.

– Úgy félek – vallottam be.

– Mitől félsz, Dominick? Mondd el!

– Nem is tudom – feleltem. – Téged féltelek.

Pedig igazából magamat féltettem. Negyvenhez közeledtem, se feleség, se gyerek. És most már anyám se lesz. Csak a bolond tesóm és Ray.

Megsimogatta a karomat.

– Igen, ez az egész tényleg ijesztő – felelte. – De én elfogadom, mert ez Isten akarata.

– Isten akarata! – horkantam fel. A pulóverem ujjába töröltem a könyneimet, megköszörültem a torkom.

– Valami apróságot adj nekem! – ismételte meg anyám. – Emlékszel, amikor tavaly tavasszal ájtjöttél, és azt mondtad: „Pattanj be az autóba, Mama, megyünk fagyizni! *Most* is ilyet szeretnék! Hogy gyere át! Hogy együtt nézgezzük a fényképalbumomat!

Anyám fényképalbumának a borítójában volt belül egy kis zseb, benne két fényképpel Thomasról és rólam. A *Three Rivers Daily Record*ból lett kivágyva, négy évtizeddel azelőtt. Az összehajtogatott, megbarnult újságpapír olyan könnyű és törékeny volt már, mint a kiszáradt bőr. Az első képen ráncos újszülöttek vagyunk, a pelenkába bugyolált testünk úgy görbül egymás felé, mint a zárójel egyik és másik fele. EGYPETÉJŰ IKREK SZÜLETTEK SZILVESZTERKOR, olvasható a cikk elején, ami arról számol be, hogy 1949. december 31-én és 1950. január 1-jén Thomas és Dominick Tempesta világra jött a Daniel P. Shanley Memorial Kórházban – hat perc eltéréssel, két különböző évben. (A cikk az apánkról nem tesz említést, és anyánkról is csak annyit árul el név nélkül, hogy „jól van”. Házasságon kívül születtünk – az újság be sem számolt volna a születésünkről, ha nem újévkor jövünk a világra.) „A kis Thomas érkezett meg elsőként, éjjel 11 óra 57 perckor – írják a cikkben. – Testvére, Dominick 00 óra 3 perckor követte őt. Az ikerpárt a huszadik század első és második fele köti össze egymással!”

A másik újságfotó 1954. január 24-én készült, amikor már a Thomas és Dominick Birdsey néven futottunk. Egyforma matrózsapkát és gyapjúzubbonyt viselünk rajta, és a *Daily Record* olvasóinak szalutálunk. Mamie Eisenhower guggol közöttünk, és fogja át a derekunkat két oldalról a nercbundás karjával. Mrs. Eisenhower a rövid frufrujával és a virágos kalapjában csak úgy ragyog a fényképezőgép lencséje előtt. Mi négyévesek voltunk akkor, és mindkettőnk tekintetéből zavart engedelmesség tükröződik. A fénykép alá ez volt írva: DUPLA SZALUTÁLÁSSAL FOGADTÁK A FIRST LADYT!

Az elnök felesége azért utazott a connecticuti Grotonba azon a téli napon, hogy egy üveg pezsgőt csapjon Amerika első nukleáris energiával

működő tengeralattjárója, az USS *Nautilus* oldalához. A családunk az előkelőségek emelvénye előtt állt a tömegben. Azért kaptunk meghívót mi is a hajóavatásra, mert az újdonsült mostohaapánk az Electric Boatnál dolgozott csőszereelőként. Az EB a haditengerészettel karöltve építette a *Nautilus*-t, Amerika kommunizmus elleni küzdelmének legnagyobb reménységét.

Anyám azt mesélte, hogy a vízre bocsátás napján hideg, ködös idő volt. A hajóavatásra azonban előbújt a nap, és beragyogta az ünnepséget. Mama előtte Szent Annához imádkozott a jó időért. Kisebb csodaként fogta fel, hogy egyszer csak kitisztult az ég – újabb jele annak, ami már addig is köztudott volt: az égiek a mi oldalunkon állnak, és *nem* az istentelen kommunistákén, akik meg akarják kaparintani maguknak a világot, és ízekre tépnék Amerikát.

– Életem legbüszkébb napja volt, Dominick! – mondta anyám azon a reggelen, amikor nekifogtam a konyhafelújításnak, majd abba is hagytam, és odaültem mellé.

– Ahogy ott álltatok a First Ladyvel! Mintha csak tegnap lett volna! Mamie és néhány admirális felesége a VIP emelvényen állt. A tömeg felé integettek, én meg azt mondtam az apátoknak: „Nézd, Ray! A fiúkra mutat!” Mire ő: „Ugyan már! Ez csak a műsor része!” De én pontosan tudtam, hogy titeket figyel. Az ikergyerekeket mindenki meg szokta nézni. Ti, fiúk, mindig is különlegesekek voltatok!

A nap boldog pillanatainak felidézése erőt vitt a hangjába, lendületet a gesztusaiba. Jókedvre derítette a múlt, a régi fényképek, az ablakon beköszönő reggeli napfény – talán még a fájdalomairól is megfélekedezett kicsit.

– Tudod, utána mind a négyünket a tisztí klubba kísért néhány titkos ügynök. Ray persze magabiztosan lépdelt utánuk, de én halálra voltam rémülve. Azt hittem, valamit rosszul csináltunk. De kiderült, hogy Mrs. Eisenhower utasítására vittek minket oda. Veletek akart fotózkodni!

– Úgy bántak velünk is, mintha nagyfőnökök lennénk. Apátok Rickover admirálissal és néhány másik fejessel koktélozott. A munkájáról kérdezték. Aztán egy pincér narancslét hozott neked és a testvérednek. Akkora volt a pohár, amiben kaptátok, mint ti! Attól féltem, hogy valamelyikőtök Mamie-re önti az italt!

– És te mit ittál vele? Sörkoktéloztatok? – cukkoltam.

– Jaj, édesem, dehogyis! Én már attól kész voltam, hogy ilyen közel állhattam hozzá! Emlékszem, Manhattan koktélt rendelt, és krékert evett májpestómmal. Kedvesen bánt velem – egyáltalán nem magas lóról! Megkérdezte, hogy én varrtam-e nektek a rajtatok lévő matróruhát.

Elmesélte, hogy ő is szokott kötögetni, amikor az elnökkel úton van, de a varráshoz sosem volt tehetsége. Amikor leguggolt, hogy készítsen veletek egy képet, elmondta nektek, hogy az unokája nem sokkal idősebb nálatok. *David* Eisenhowerről beszélt. Julie Nixon férjéről. *Camp* Davidról.

Mama mosolyogva csóválta a fejét, mint aki még mindig nem hiszi el, hogy ez megtörtént, majd a köntöse ujjából előhúzott egy papír zsebkenődöt, és megtörölte vele a szemét.

– A nagyapátok el sem hitte volna! – mondta. – Lyukas zsebbel érkezett ebbe az országba, erre a két kisunokája az Amerikai Egyesült Államok First Ladyjével kvaterkázik! Papa mérhetetlenül elégedett lett volna! Büszke lett volna rátok!

Papa.

Domenico Onofrio Tempesta – az anyai nagyapám, akiről elneveztek – az anyám fényképalbumában éppolyan előkelő helyet kapott, mint ő életének azon szakaszában, amit kiszolgáló személyzetként mellette töltött. 1949 nyarán halt meg, mit sem sejtve arról, hogy a harminchárom éves, háztartásbeli hajadon lánya – egy szem gyereke – ikrekkel várandós. A testvéremmel úgy nőttünk fel, hogy Papát az erény zord arcú mintaképeként, néhány tucat szépiafestékes fénykép és vagy száz anekdota híres szereplőjeként ismertük meg. Anyánk történeteiből tisztán lejött, hogy Papa volt a „főnök”, az „úr a házban”, és mindig minden úgy lett, ahogyan „Ő” mondta.

1901-ben emigrált Szicíliából Amerikába, és jutott szép lassan egyre többre. Legnagyobb szerencsénkre jó szimata volt a pénzhez, és a munkától sem félt. Egy gazdálkodó özvegyétől megvett egy félhektárnyi földterületet, így ő lett az első olasz bevándorló, aki a connecticuti Three Riversben saját ingatlannal rendelkezett. Papa érdeme, hogy fedél volt a fejünk fölött – a két kezével húzta fel a Hollyhock Avenue-n álló, téglaborítású, viktoriánus stílusú ikerházat, ahol felnőttünk, és ahol anyánk az egész életét leélte. Papának vasakarata és konok természete volt – ennek köszönhetően maradt „egyes-egyedül” a kislányával, és nevelte fel őt magányosan. Ha azt hisszük, hogy *Ray* szigorú, akkor látnunk kellett volna Papát! Anyánk kiskorában egyszer nyavalyogni mert azon, miért kell rántottát enni vacsorára. Papa csak hagyta, hadd mondja, majd fogta magát, szó nélkül átnyúlt az asztal fölött, és belenyomta anyánk fejét a tányérjába.

– Csöpögött az arcomon a tojássárgája, le az orrom hegyéig, még a szempillám is maszatos lett tőle! Zokogtam. Azután az este után egy nyikkanás nélkül megettem a tojást!

Egy másik alkalommal, amikor anyánk kamaszkorában a Rexall Áruházban dolgozott, Papa megtalálta a dugi cigarettáját. Azonnal odament az üzlethez, és ott helyben megetette anyánkkal az egyik szál Pall Mall cigit. A vásárlók és a főnöke, Mr. Chase szeme láttára. És Claude Sminkey, az üdítőárus szeme láttára, akibe anyánk szerelmes volt. Miután Papa távozott az üzletből, Mama kifutott, és a járókelők bámészkodó tekintetének kereszttüzeiben rókázott az út szélén. Annyira szégyellte magát, hogy még a munkahelyén is felmondott. De soha többet nem gyújtott rá – még a cigarettafüstöt is megutálta. Papa jól megleckéztette. Anyánk hiába próbálta maga is élni a lázadó tinédzserek életét, nagyon ráfázott. Az apja semmiféle kihágást nem tűrt meg a házában.

Ahogy azon a reggelen a fényképalbumot nézegettük, Mama egyszer csak megszólalt, hogy várjak, mindjárt idehoz valamit. A fájdalomtól halcan felnyögve lábra állt, és a lépcső felé indult.

– Mama, majd én idehozom neked, amit akarsz! – kiáltottam utána.

– Nem, nem, szívem! – szólt vissza a lépcsőről. – Én tudom, hol van.

Miközben vártam, gyorsan végiglapoztam az albumot – a családom darabos, messze nem tökéletes filmjét. Feltűnt, hogy anyám főleg az apjáról, Thomasról és rólam tett képeket az albumba. Mások – Ray, Dessa, az Anthony család az utca túloldaláról, a szomszédban lakó Tusia nővérek – csak itt-ott bukkantak fel. De a főszereplők mi voltunk: a nagyapám, a fivérem és én. Mama a nyúlszája miatt nem szeretett fotózkodni – róla csak két kép volt az albumban. Az első képen a Nagyboldogasszony Gimnázium bejárati lépcsőjén álló morcos arcú iskolások egyike. (Néhány évvel ezelőtt a plébánia eladta az omladozó iskolát egy massachusettsi vállalkozónak, aki lakásokká alakította át. Én is jelentkeztem a belső festési munkákra, de egy másik cég olcsóbb árajánlatot adott.) A második fényképen Mama úgy kilenc-tíz éves lehetett. A hórihorgas apja mellett áll a Hollyhock Avenue-i ház tornácán. Zsákruhát visel, és ugyanolyan zord a tekintete, mint Papáé. Mindkét fényképen a szája előtt tartja ökölbe szorított kezét.

Úgy látszik, a mozdulatot már kiskorában megtanulta, és soha el sem hagyta. Folyton a jobb ökle mögé rejtette a nyúlszáját, mintha csak így kérne szakadatlanul bocsánatot mindenkitől egy olyan születési rendellenesség miatt, amiről nem tehetett. A két első foga előtt bal oldalon félinchnyi sebhely húzódott az ajkán, amitől úgy tűnt, mintha folyton gúnyosan mosolyogna. Pedig sosem mosolygott gúnyosan. Inkább bocsánatkérően. Mindig a szájához emelte az öklét, ha a boltban az eladókkal, házalókkal, a postással, vagy fogadóórán a tanárokkal, vagy épp a szomszédokkal, vagy

a férjével beszélt. Időnként még akkor is ezt tette, amikor a nappaliban tévézett, és a képernyőn megpillantotta a saját arcának tükröződő képét.

Egyetlenegyszer tett utalást a nyúlásjára. 1964-ben történt, azon a napon, amikor egy szemész rendelőjében ült velem szemben. A matematika-tanárom úgy egy hónappal azelőtt vette észre, hogy hunyorítva nézem a táblát. Azt tanácsolta anyámnak, hogy vizsgáltsa meg a szemem. De én makacsul ellenkeztem. A stréberek, a lúzerek és a spiclik hordanak szemüveget. Dühös voltam, amiért Thomas nem lett rövidlátó – neki nem kellett olyan idióta szemüveget hordania. Pedig az iskolában *ő* volt a hülye talpnyaló. *Neki* kellett volna rövidlátónak lennie. Kijelentettem, hogy hiába csináltat anyám szemüveget nekem, nem fogom hordani.

De Mama beszélt Rayjel, aki aztán az egyik vacsora alatt kiadta nekem az ukázt. Nem volt mit tenni, nagy duzzogások közepette megjelentem dr. Wisdo rendelőjében. Nem tudtam végigolvasni azt a rohadt falitáblát. Két hét múlva ott díszelgett a képemen a fekete műanyag keretes ókula, amit egy neonvilágítású, tükörrel teli helyiségben igazítottak rám.

– Szerintem nagyon jól áll neked, Dominick! – dicsért anyám. – Különlegessé tesz. Akárcsak az ifjú Ray Milland, ugye, doktor úr?

Az első látogatásomnál mutatott dacos hozzáállásom miatt nem igazán nyertem el dr. Wisdo szimpátiáját.

– Hát – dűnnyögte vonakodva –, most hogy mondja!

Mindez akkor történt, amikor tombolt bennem a pubertás és a Beatles-mánia. Előtte nyáron a Fitz Field kosárlabdapályáinál egy Billy Grillo nevű kölyök mutatott nekem és Marty Overturfnek egy halom gyűrött fedelű könyvet. Az erdőben találta őket egy szatyorban. *Érzéki növények, Virgonc nappalok és éjszakák, Az eksztázis mestere*. Lenyúltam néhányat azokból a dohos könyvekből, letelepedtem velük a faasztalok mögött, és oldalról oldalra átnyálaztam őket. Egyszerre volt vonzó és taszító mindaz, amit a férfiak a nőkkel, a nők magukkal és egymással tettek. Elképedve olvastam, hogy a férfi a nő szájába teszi a nemi szervét, és arra készíti, hogy „mohón nyelje le a krémes nektárját”. Azon is meglepődtem, hogy egy nő egy üvegpalackot tol fel egy másik nő lába közé, amitől mindketten „sikonyálnak és kéjesen vonaglanak”. Amikor hazaértem a kosarazásból, ledobtam magam az ágyamra, és elaludtam. Arra ébredtem az éjszaka közepén, hogy túl vagyok az első magömlésen. Nem sokkal azután a Beatles fellépett az *Ed Sullivan* show-ban. A zárt fürdőszobaajtó mögött fésültem először előre a frufrumat, és rejszoltam szabadon eresztve a piszkos fantáziámat. Azokra a lányokra gondoltam, akik a Beatles-srácokért sikongattak

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha öröme és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatom veled.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

– elképzelted, mit tennének velem, és én mit tennék velük. Naná, hogy ezek után pont nem az anyám kedvenc vén trottyos filmsztárjára, Ray Millandre akartam hasonlítani!

– Fogd be! – förmedtem rá anyámra dr. Wisdo füle hallatára.

– Mit képzelsz, fiam? – csattant fel dr. Wisdo. – Hogy merészelsz ilyen hangon beszélni édesanyáddal?

Semmi baj, mondta Mama erre az orvosnak, öklét a szájához emelve. Csak el vagyok keseredve. Amúgy nem szoktam ilyet csinálni.

Mintha *annyira* képből lenne azzal, miket is csinállok, gondoltam, és elmosolyodtam magamban.

Dr. Wisdo közölte velem, hogy most néhány percre ki kell mennie a rendelőből, de reméli, hogy mire visszajön, már bocsánatot kérek szegény anyámtól.

Se Mama, se én nem szóltunk néhány percig. Csak ültem ott, és dacosan vigyorogtam rá. Győztesnek, mégis hitványnak éreztem magam. Ám ekkor a legnagyobb meglepetésemre ezt mondta Mama:

– Azt hiszed, a *szemüveg* olyan szörnyű dolog? Akkor csak gondold bele, milyen lehet neked! Te legalább leveheted a szemüvedet!

Azonnal tudtam, mire gondol – a nyúlszájára –, de a váratlan megjegyzése olyan erővel csapott rám, mintha hógolyóval dobtak volna szembe. Két témát nem feszegethettünk otthon: azt, hogy ki a biológiai apánk, és hogy miért olyan torz Mama szája. Egyikről sem faggatóztunk soha – úgy lettünk nevelve, hogy ne kérdezősködjünk, és tartsuk tiszteletben a már-már szentségnek számító hallgatást. Erre most meg pont Mama szegte meg a két kardinális szabály egyikét. Megdöbentem. Zavartan elkaptam a tekintetemet, de ő folytatta.

– Egyszer egy Harold Kettlety nevű gonoszkodó osztálytársam „nyúlarcúnak” kezdett csúfolni. Pedig én sosem ártottam neki. Másnak se – hisz még a saját árnyékomtól is megijedtem! Ő meg csak gondolt egyet, és így szólított. Azt hitte, vicces. „Helló, nyúlarcú!”, súgta a fülemben a folyosón. Egy idő után a többi fiú is elkezdett így nevezni. A szünetekben megkergettek, és „nyúlarcúnak” csúfoltak.

Én csak ültem ott, a lábamat emelgettem fel és le, és azt akartam, hogy hagyja abba – azt akartam, hogy Harold Kettlety még mindig gyerek legyen, hogy jól megtaláljam, és letéphessem azt a rohadék pofáját.

– És akkor szóltam a tanárnak, aki elküldött az igazgatóhoz. Ágnes asszonyhoz, így hívták őt. Szigorú teremtés volt. – Mama az ujjai között